
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2017:14

Definition av ordet pastoral

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2017:147 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att utreda och återkomma med förslag till kyrkomötet om hur ordet pastoral i kyrkoordningen kan ersättas med andra formuleringar. Utskottet menar att kyrkoordningens terminologi ska vara tydlig och då det enligt utskottets mening finns oklarheter kring användningen av termen pastoral bör detta klargöras i enlighet med motionens intentioner. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2017:147.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2017:147.

Motionens förslag

Motion 2017:147 av Bo Hanson m.fl., Det mångtydiga ordet pastoral

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma med förslag till kyrkomötet om hur ordet pastoral i kyrkoordningen kan ersättas med andra formuleringar, som inte lika lätt missförstås.

Bakgrund

Enligt Svenska akademiens ordbok avser adjektivet pastoral bl.a. en pastors (själavårdare) verksamhet, antingen specifikt en kyrkoherdes verksamhet i motsättning till andra prästers eller prästerlig verksamhet i allmänhet. Svenska akademiens ordlista förklarar ordet bl.a. med ”prästerlig, själavårdande”.

I inledningstexten till andra avdelningen i kyrkoordningen sägs att Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling och att denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift. Vidare sägs i inledningstexten att Svenska kyrkan har en rikstäckande indelning i territoriella församlingar som pastorala områden. Även av 2 kap. 1 § i kyrkoordningen framgår det att församlingen är det lokala pastorala området. I 2 kap. 5 § betecknas även pastoratet som pastoralt område, då församlingarna i pastoratet kan samverka på olika sätt i arbetet med församlingens grundläggande uppgift.

I inledningstexten till tredje avdelningen sägs att Svenska kyrkan framträder regionalt som ett stift. Kyrkans episkopala struktur kommer till uttryck i att det finns

en biskop i ledningen för varje stift. Stiftet utgör pastorala områden som tillsammans täcker hela landet. Vidare framgår att stiftets grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet och att den uppgiften främst gäller församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Även av 6 kap. 1 § framgår det att stiftet är det regionala pastorala området.

I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte (CsSkr 1999:3) definierades termen pastoralt område som ett territoriellt område inom vilket man har till uppgift att till enskilda människor övertäcka det kristna budskapet i ord och handling. Som framgår av indelningstexten till andra avdelningen (se ovan) så framträder Svenska kyrkan lokalt som en församling. Läronämnden har i ett yttrande till Andra kyrkolagsutskottet i betänkandet 2 KL 1995:4 *Ändrade relationer mellan staten och kyrkan* uttalat bl.a. följande.

Församlingarna är kyrkans grundläggande enheter, primärt därför att det är där evangelium förkunnas och sakramenten förvaltas. Församlingarna är pastoralt sett förenade i stift, i vilka biskopar och domkapitel har ett särskilt ansvar för lära, tillsyn och enhet medan stiftsstyrelserna har uppgiften att främja församlingslivets utveckling.

Av 57 kap. 5 § andra stycket punkten 2 framgår att församlingsinstruktionen bl.a. ska innehålla ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnet perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte talades om fyra pastorala program, ett för varje del av församlingens grundläggande uppgift. Detta ändrades i enlighet med Andra kyrkolagsutskottets förslag då den grundläggande uppgiftens helhet och odelbarhet betonades om de fyra delarna hålls samman till en gemensam beskrivning av densamma (se 2 KL 1999:3 sidan 156). Det finns ingen given struktur för hur det pastorala programmet ska utformas, utan det som anges i kyrkoordningen är vad det pastorala programmet ska omfatta.

Utskottets överväganden

<p>Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2017:147.</p>
--

Utskottet finner i likhet med motionärerna att det är angeläget att förtydliga innebörden av ordet pastoral. Kyrkoordningens terminologi ska vara tydlig och då det enligt utskottets mening finns oklarheter kring användningen av termen pastoral bör detta klargöras i enlighet med motionens intentioner. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2017:147.

Uppsala den 5 oktober 2017

O 2017:14

På Organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Per Lindberg, Gustaf Bengtsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Britt Sandström, Irma Carlsson, Sven Gunnar Persson, Stefan Aro, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.